

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. lapkričio 28 d.
(OR. en)

15594/23

SOC 794
EMPL 568
DIGIT 266
FREMP 335
MI 999

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	14655/23
------------------------------	----------

Dalykas:	Tarybos išvados dėl socialinės apsaugos koordinavimo skaitmenizacijos siekiant palengvinti naudojimąsi socialinės apsaugos teisėmis ES ir sumažinti administracinę naštą
----------	--

Delegacijoms pridedamos 2023 m. lapkričio 27–28 d. EPSCO tarybos posėdyje patvirtintos
Tarybos išvados pirmiau nurodyta tema.

**Socialinės apsaugos koordinavimo skaitmenizacija siekiant palengvinti naudojimąsi
socialinės apsaugos teisėmis ES ir sumažinti administracinę naštą**

Tarybos išvados

ATSIŽVELGDAMA Į TAI, KAD:

1. Pagrindinis skaitmenizacijos tikslas – padidinti procesų veiksmingumą, užtikrinti, kad būtų aktyviau naudojamas ir keičiamas duomenimis, taip pat supaprastinti ir paspartinti administracines procedūras.
2. 2020 m. Europos Komisija pristatė komunikatą „Europos skaitmeninės ateities formavimas“, o 2021 m. – komunikatą „2030 m. skaitmeninės politikos kelrodis: Europos skaitmeninio dešimtmečio kelias“.
3. 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu (ES) 2022/2481 nustatyta Skaitmeninio dešimtmečio politikos programa, kurios vienas iš tikslų – užtikrinti, kad ES ir jos piliečiai galėtų naudotis saugia skaitmenine tapatybe ir taip kiekvienas naudotojas galėtų kontroliuoti savo veiksmus ir bendravimą internete.
4. 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programoje nustatytas tikslas užtikrinti, kad pagrindinės viešosios paslaugos iki 2030 m. taptų visiškai prieinamos internetu, ir bendrieji tikslai a) skatinti į žmogų orientuotą, pagrindinėmis teisėmis grindžiamą, įtraukią, skaidrią ir atvirą skaitmeninę aplinką, kurioje būtų užtikrintos saugios ir sąveikios skaitmeninės technologijos ir paslaugos, ir b) pasiūlyti įtraukias, veiksmingas, sąveikias ir individualiems poreikiams pritaikytas viešąsias paslaugas ir priemones, atitinkančias aukštus saugumo ir privatumo standartus. Atsižvelgdama į šiuos tikslus, Komisija pasiūlė Europos sąveikumo aktą, kad būtų nustatytos priemonės, kuriomis būtų siekiama užtikrinti viešojo sektoriaus aukšto lygio sąveikumą visoje Sąjungoje. Pasiūlymo dėl Europos sąveikumo akto tikslas – panaikinti Sąjungos sąveikumo sistemos susiskaidymą ir sudaryti sąlygas Sąjungos viešojo administravimo institucijoms bendradarbiauti ir veiksmingai teikti viešąsias paslaugas tarp valstybių ir sektorių.

5. 2030 m. Skaitmeninio dešimtmečio politikos programoje taip pat nustatytas tikslas, kad iki 2030 m. 100 % Sąjungos piliečių turi turėti prieigą prie saugių elektroninės atpažinties priemonių (e. ID), kurios būtų naudojamos teikiant pagrindines viešąsias paslaugas visoje ES.
6. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1724, kuriuo sukuriama bendrieji skaitmeniniai vartai, skirti suteikti prieigą prie informacijos, procedūrų ir pagalbos bei problemų sprendimo paslaugų, nustatytos tam tikros skaitmeninio administravimo pareigos, grindžiamos nediskriminavimo principu ir vienkartinio duomenų pateikimo principu, ir su procedūromis susiję informavimo reikalavimai. Pagal tą reglamentą reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio mėn. piliečiai ir įmonės turėtų prieigą prie 21 administracinės procedūros, taip pat galėtų jas atlikti ir gauti jų rezultatus visa apimtimi internete. Kai kurie procesai yra susiję su socialinės apsaugos koordinavimu¹.
7. Be to, Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas grindžiamas 20 pagrindinių principų ir teisių į sąžiningesnes, gerai veikiančias darbo rinkas ir gerovės sistemas piliečių labui. Jame siūlomi svarbūs tikslai, kuriuos Europos Sąjunga turi pasiekti iki 2030 m. Tame veiksmų plane taip pat paskelbta, kad pradedamas bandomasis Europos socialinės apsaugos paso (ESSPASS) projektas, kuriuo siekiama iki 2023 m. išnagrinėti galimybę įdiegti skaitmeninį sprendimą, skirtą tarpvalstybiniam teisių į socialinę apsaugą tikrinimui.
8. Pirmąjį 2023 m. pusmetį skaitmenizacijai socialinės apsaugos koordinavimo srityje buvo skirti du renginiai: 2023 m. kovo 1 d. įvykusi aukšto lygio konferencija „Skaitmenizacija socialinės apsaugos koordinavimo (ESSPASS) ir darbo kortelių srityje“ ir 2023 m. kovo 8 d. įvykęs Administracinės komisijos darbo grupės posėdis.

¹ Procedūros, kurios turi būti skaitmenizuotos socialinės apsaugos koordinavimo srityje, apima prašymą nustatyti taikytinus teisės aktus pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 II antraštinę dalį, prašymą išduoti Europos sveikatos draudimo kortelę ir prašymus skirti pensijos ir priešpensines išmokas pagal privalomas sistemas.

9. 2023 m. rugsėjo mėn. Komisija paskelbė pirmąją metinę ataskaitą „Skaitmeninio dešimtmečio pažanga“.
10. 2023 m. rugsėjo mėn. pagal Reglamento (ES) 2018/1724 36 straipsnį Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikė pirmąją kas dvejus metus teikiamą bendrųjų skaitmeninių vartų veikimo ir vidaus rinkos veikimo įgyvendinimo ataskaitą, grindžiamą pagal to reglamento 24, 25 ir 26 straipsnius surinkta statistika ir grįžtamąja informacija. Ataskaitoje įvertinama 14 straipsnio (vienkartinio duomenų pateikimo principo taikymas) taikymo sritis, atsižvelgiant į technologinius, rinkos ir teisinius pokyčius, susijusius su kompetentingų institucijų keitimusi įrodymais.
11. Be to, pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 72 straipsnio d punktą Administracinei komisijai pavedama skatinti naujas technologijas, palengvinančias laisvą asmenų judėjimą, visų pirma modernizuojant informacijos mainų procedūras ir pritaikant informacijos srautus, kuriais keičiasi socialinės apsaugos institucijos. Be to, Reglamente (EB) Nr. 987/2009² pabrėžiama elektroninių priemonių naudojimo valstybių narių įstaigoms keičiantis duomenimis svarba ir Administracinės komisijos vaidmuo nustatant tokio keitimosi duomenimis struktūrą, turinį, formą ir išsamią tvarką.
12. 2023 m. rugsėjo 6 d. Komisija pristatė komunikatą „Socialinės apsaugos koordinavimo skaitmenizacija: palankesnių sąlygų sudarymas laisvam judėjimui bendrojoje rinkoje“. Komunikate įvertinamos esamos skaitmeninės iniciatyvos ir apžvelgiamos įvairių skaitmeninių projektų, kuriais remiamas laisvas judėjimas ir darbo jėgos judumas, sąsajos, parodant tų iniciatyvų sinergijas ir suderinamumą. Komunikate taip pat siūlomos priemonės, kurių reikia imtis trumpuoju ir ilguoju laikotarpiu, kad būtų toliau skaitmenizuojami tarpvalstybiniai socialinės apsaugos procesai.

² 3 ir 4 konstatuojamosios dalys, 4 ir 95 straipsniai.

PRIPAŽINDAMA, KAD:

13. Auganti paklausa tarp piliečių ir pastarųjų metų patirtis, įskaitant COVID-19 pandemiją, išryškino skaitmenizacijos svarbą sveikatos ir socialinės apsaugos srityje ir poreikį ją įgyvendinti sparčiau, dalyvaujant visoms valstybėms narėms ir sektoriams tiek nacionaliniu, tiek tarpvalstybiniu lygmenimis.
14. Pastaraisiais metais skaitmenizacija socialinės apsaugos srityje pasistūmėjo į priekį, nes buvo parengtos kelios iniciatyvos. Elektroniniai socialinės apsaugos informacijos mainai (EESSI) – decentralizuota IT sistema – sudaro sąlygas socialinės apsaugos institucijoms visoje Sąjungoje keistis informacija greičiau ir saugiau. Ši sistema turėtų būti įdiegta visu mastu iki 2024 m. pabaigos. ESSPASS bandomasis projektas buvo parengtas norint supaprastinti judžių piliečių ir viešųjų įstaigų sąveiką. Pasibaigus pirmajam bandomosios veiklos etapui, du konsorciškai – „Digital Credentials for Europe“ (DC4EU) ir „Vector“ – šiuo metu, Europos Komisijai teikiant finansinę paramą, vykdo bandomuosius projektus skaitmenizuojant procedūras, susijusias su perkeliamuoju dokumentu A1 ir Europos sveikatos draudimo kortele. Šių didelio masto skaitmeninių sprendimų bandomųjų projektų, skirtų tarpvalstybiniam teisių į socialinę apsaugą tikrinimui, rezultatai turėtų būti paskelbti iki 2025 m. II-ojo ketvirčio. Būsima Europos skaitmeninės tapatybės sistema, kuria peržiūrimas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 (eIDAS reglamentas), turėtų padėti pagrindą tokiai tapatybei ir pasitikėjimui ESSPASS projektu ir galbūt kitomis būsimomis socialinės apsaugos skaitmeninėmis iniciatyvomis.
15. Patikimumo užtikrinimo sistema eIDAS – vienu iš Europos Sąjungos skaitmenizacijos strategijos ramsčių – siekiama padidinti įmonių sandorių saugumo lygį, sumažinti administracinę naštą ir padidinti verslo procesų veiksmingumą.

16. EESSI yra labai plataus užmojo ilgalaikis projektas, jau vykdomas visose dalyvaujančiose šalyse, nors kai kurios šalys šios sistemos vis dar nėra įdiegusios visu mastu. Siekiant racionalizuoti ir patobulinti procesus, pradėta vykdyti verslo procesų tobulinimo programa. Šia programa siekiama pagerinti EESSI veikimą ir padidinti mainų veiksmingumą ir, remiantis įgyta patirtimi, ji taip pat galėtų padėti sutrumpinti būsimų patobulinimų įgyvendinimo laikotarpį.
17. Pagrindinis šių projektų tikslas – užtikrinti, kad piliečių ir administracinių institucijų komunikacija, taip pat nacionalinių administracinių institucijų tarpvalstybinė tarpusavio komunikacija būtų visiškai bepopierė, suteikiant visas duomenų apsaugos garantijas.
18. Technologinė plėtra ir skaitmeninės priemonės tikriausiai galėtų prisidėti prie būsimų teisės aktų pakeitimų įgyvendinimo. Vis dėlto teisės aktų pakeitimai turi būti atskirai nuodugnai įvertinti.
19. Visuomenei ir socialinės apsaugos paslaugoms tampant vis labiau skaitmenizuotoms, užtikrinant vienodas galimybes naudotis paslaugomis ir jų skaitmenizavimą visą dėmesį taip pat reikia skirti skaitmeninio raštingumo, įgūdžių ir įtraukties klausimui. Pandemijos metu įgyta patirtis parodė, kad dauguma gyventojų nuo 2020 m. įgijo tam tikrų skaitmeninių įgūdžių³, tačiau ji taip pat aiškiai pademonstravo, jog svarbu užtikrinti, kad skaitmeninė transformacija būtų naudinga visiems piliečiams, įskaitant pažeidžiamiausius. Kovoiant su skaitmenine atskirtimi, mažinant skaitmeninį atotrūkį ir kovoiant su problema, kad galimi naudos gavėjai nepasinaudos teikiamomis galimybėmis, itin svarbus yra į piliečius orientuotas požiūris. Europos įgūdžių metais skatinamas perkvalifikavimu ir kvalifikacijos kėlimu grindžiamas požiūris, kad visas skaitmeninės pertvarkos potencialas būtų išnaudotas socialiniu požiūriu sąžiningai ir įtraukiai. Turėtų būti toliau dedamos pastangos ir diegiamos investicijos šioje srityje. Be to, asmenys, neturintys visapusiškos prieigos prie skaitmenizuotų procedūrų, vis tiek turėtų turėti galimybę naudotis savo socialinės apsaugos teisėmis.

³ *Eurostat – Individuals' level of digital skills (until 2019)* (Eurostatas. Asmenų skaitmeninių įgūdžių lygis iki 2019 m.) (duomenų kodas internete: ISOK_SK_DSKL_I) [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#) ir *Individuals' level of digital skills (from 2021 onwards)* (Asmenų skaitmeninių įgūdžių lygis nuo 2021 m.) (duomenų kodas internete: ISOK_SK_DSKL_I21) [Statistics | Eurostat \(europa.eu\)](#).

20. Kalbant apie viešojo administravimo institucijų valdymą, skaitmenizacija visada turėtų būti laikoma priemone, kuri turi būti naudojama ir įgyvendinama visapusiškai, kai tik manoma, kad tai yra tikslinga. Reikėtų atsižvelgti į nacionalines aplinkybes ir taip pat į sąnaudų ir naudos santykį. Kalbama ne tik apie tai, kad piliečiai ir įmonės, norėdami inicijuoti procesą, turi galėti bendrauti su viešojo administravimo institucijomis internetu. Siekdamos išvengti vėlavimų ir papildomos administracinės naštos bei išlaidų, viešojo administravimo institucijos gali pasinaudoti skaitmeninėmis priemonėmis, kad paspartintų procesus, nustatytų dubliavimosi atvejus ir sumažintų sukčiavimo ir klaidų riziką. Tai neužkerta kelio žmogaus įsikišimui tais atvejais, kai reikalinga asmeninė konsultacija arba vertinimas atsižvelgiant į konkretų atvejį.

PABRĖŽDAMA, KAD:

21. Nuo 2020 m. skaitmenizuojant nacionalinius ir tarpvalstybinius socialinės apsaugos procesus padaryta didesnė pažanga nei ankstesniais metais. Vis dėlto, nepaisant padarytos pažangos, yra galimybių daryti pažangą vykdant socialinės apsaugos koordinavimo skaitmenizaciją, atsižvelgiant ir į sparčią naujų technologijų plėtrą – tai atveria naujų perspektyvų, į kurias būtų galima atsižvelgti.
22. Turimi ES finansiniai ištekliai, įskaitant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir „Europos socialinį fondą +“ (ESF+), galėtų padėti daryti skaitmenizacijos srities pažangą valstybėse narėse, visų pirma tose valstybėse narėse, kurios skaitmeninėje srityje yra mažiau pažengusios.
23. Komisijos iniciatyvų tikslas – skatinti skaitmenizacijos pokyčius, užtikrinant, kad siekiant šio tikslo daugiausia dėmesio būtų skiriama piliečiams, kuriant intuityvias, patogias naudoti priemones, kuriose būtų vartojama paprasta kalba, taip pat skatinant tarpvalstybinį ir tarpsektorinį viešojo administravimo institucijų sąveikumą.

24. Siekiant nustatyti politikos kryptį vykstantiems ir numatomiems skaitmenizacijos procesams ir stebėti pažangą, itin svarbios yra valstybių narių administracinių institucijų ir Komisijos atstovų reguliarios diskusijos. Be to, būtina užtikrinti, kad šiose reguliariose diskusijose dalyvautų socialinės apsaugos institucijos, atsižvelgiant į jų patirtį, ir skatinti dalijimąsi gerosios praktikos pavyzdžiais.
25. Komisija kartu su Administracine komisija ir Technine komisija aktyviai analizuoja įvairių skaitmeninių iniciatyvų poveikį judžių piliečių naudojimuisi socialinės apsaugos teisėmis. Tai taip pat suteiktų galimybę valstybėms narėms mokytis vienos iš kitų ir dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais.
26. Kad būtų išvengta susiskaidymo ir būtų galima susidaryti aiškų vaizdą apie įvairias skaitmenines iniciatyvas, jų poveikį socialinės apsaugos koordinavimui ir galimą jų dubliuojamąjį poveikį, reiktų atkreipti dėmesį į bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija rengiant ir administruojant įvairias ES iniciatyvas.
27. Tolesnės naujos Europos skaitmenizacijos iniciatyvos turėtų būti grindžiamos dabartinių iniciatyvų vertinimu ir papildyti esamas Europos ir nacionalines priemones.

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, ATSIŽVELGIANT Į JŲ NACIONALINES APLINKYBES:

28. Toliau imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendinamos esamos ir naujos skaitmeninės ir sąveikios iniciatyvos, kuriomis supaprastinamos ir paspartinamos valstybių narių nacionalinių administracinių institucijų administracinės procedūros ir tarpusavio komunikacija, ir užtikrinti, kad būtų laikomasi taikytinų ES teisės aktų, visų pirma kad ne vėliau kaip 2024 m. būtų užbaigtas EESSI įgyvendinimas ir ta sistema pradėtų veikti visu pajėgumu.

29. Dėti daugiau pastangų, kad iki 2030 m. būtų pasiekti skaitmeninio dešimtmečio tikslai – 100 % pagrindinių viešųjų paslaugų būtų prieinamos internetu, be kita ko, socialinės apsaugos srityje, ir 100 % asmenų turėtų prieigą prie elektroninės atpažinties (e. ID) priemonių, kurios būtų naudojamos teikiant pagrindines viešąsias paslaugas visoje ES, be kita ko, socialinės apsaugos tikslais.
30. Išlaikyti investicijas į nacionalinių ir tarpvalstybinių atvejų nagrinėjimo procesų automatizavimą socialinio draudimo ir socialinės apsaugos srityse.
31. Toliau dėti pastangas įgyvendinti procedūrų skaitmenizavimą pagal Bendrųjų skaitmeninių vartų reglamentą socialinės apsaugos koordinavimo srityje.
32. Apsvarstyti galimybę dalyvauti konsorciumų „Digital Credentials for Europe“ (DC4EU) ir „Vector“, vykdančių bandomuosius projektus skaitmenizuojant procedūras, susijusias su perkeliamuju dokumentu A1 ir Europos sveikatos draudimo kortele, veikloje, vykdamt tolesnę veiklą po pirmojo ESSPASS bandomojo projekto etapo.
33. Skatinti viešojo administravimo institucijas bendradarbiauti sklandžiai ir laiku palaikant ryšius, kad būtų aprępti visi darbuotojai bendrojoje rinkoje. Užtikrinti, kad visi socialinės apsaugos procesai, įskaitant tarpvalstybinius procesus, atitinkamiems darbuotojams, įmonėms ir administracinėms institucijoms būtų aiškūs, skaidrūs ir racionalizuoti.
34. Stengtis užtikrinti, kad skaitmenizacijos pastangos padėtų sparčiau nustatyti judžių piliečių ir įmonių teises ir pareigas, kelti žmonių teisių apsaugos lygį, sumažinti klaidų ir sukčiavimo riziką ir padėtų užtikrinti socialinės apsaugos sistemų tvarumą.
35. Įgyvendinant skaitmenines iniciatyvas toliau imtis duomenų apsaugos stiprinimo priemonių, nes socialinės apsaugos koordinavimas yra susijęs su neskelbtiniais asmens duomenimis.

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA PRAŠO KOMISIJOS:

36. Išplatinti 2023 m. rugsėjo 6 d. Komisijos komunikatą dėl socialinės apsaugos koordinavimo skaitmenizacijos, skatinant valstybių narių diskusijas šiuo klausimu, kad būtų skatinamas dialogas ir keitimasis informacija apie socialinės apsaugos koordinavimo skaitmenizaciją įvairiuose forumuose, pavyzdžiui, aukšto lygio susitikimuose su valstybėmis narėmis, kuriuos Komisija rengs kasmet, kaip nurodyta komunikate⁴.
37. Toliau remti visapusišką ir tinkamą EESSI įgyvendinimą valstybėse narėse, be kita ko, naudojantis turimais ES finansiniais ištekliais ir IT ekspertinėmis žiniomis, ir bendradarbiauti su jomis siekiant nuolat didinti sistemos veiksmingumą ir efektyvumą.
38. Remiantis bandomosios veiklos, kurią konsorciškai vykdo pasibaigus pirmajam ESSPASS bandomojo projekto etapui, rezultatais, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, išnagrinėti tolesnius veiksmus, įskaitant galimybę įdiegti ESSPASS sprendimą visose ES šalyse, ir įvertinti galimą poreikį keisti teisės aktų sistemą.
39. Nuolat informuoti valstybes nares apie skaitmenizacijos iniciatyvų, susijusių su socialinės apsaugos koordinavimu, dabartinę padėtį kasmet rengiant aukšto lygio susitikimus ir reguliariai keičiantis informacija su Administracine komisija ir Technine komisija.
40. Skatinti valstybes nares dalytis gerosios praktikos pavyzdžiais, padedant Europos darbo institucijai (EDI), kartu atsižvelgiant į Administracinės komisijos ir Techninės komisijos vaidmenį ir kompetenciją šioje srityje pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 72 ir 73 straipsnius, taip pat į esamą EDI ir Administracinės komisijos bendradarbiavimo susitarimą.

⁴ „Komisija [...] kartą per metus rengs aukšto lygio susitikimus su valstybėmis narėmis siekdama aptarti ir remti tolesnį skaitmenizacijos, standartizavimo ir automatizavimo įgyvendinimą socialinės apsaugos koordinavimo srityje, sudarant palankesnes sąlygas judėjimo laisvei ir darbo jėgos judumui, įskaitant didesnę sąveikumą su kitais atitinkamais sektoriais.“ COM (2023) 501, p. 15.

41. Bendradarbiaujant su Administracine komisija ištirti, kaip Techninė komisija galėtų padėti išnagrinėti nacionalinių ir ES skaitmeninių iniciatyvų socialinės apsaugos koordinavimo srityje poveikį ir jų teikiamą naudą, kartu atsižvelgiant į skirtingas tų iniciatyvų valdymo struktūras.
 42. Remiantis EDI pateikta nacionalinių skaitmeninių sprendimų ir nacionalinių sistemų skaitmeninės brandos analize, padėti valstybėms narėms tikslingiau nukreipti investicijas, taip užtikrinant, kad visoje Europoje pažanga būtų daroma vienu metu.
 43. Toliau užtikrinti nuoseklų požiūrį į skaitmenizaciją socialinės apsaugos koordinavimo srityje, užtikrinant jau esamų skaitmeninių priemonių ir sprendimų sinergijas ir įvairių iniciatyvų konvergenciją.
 44. Analizuoti galimą dirbtinio intelekto (DI) naudojimą socialinės apsaugos koordinavimo kontekste.
 45. Išnagrinėti galimybę toliau paprastinti ir racionalizuoti procedūras, reglamentuojančias laisvą asmenų ir darbuotojų judėjimą ES, atsižvelgiant į nacionalinius procesus ir dabartines Sąjungos taisykles socialinės apsaugos koordinavimo srityje.
-